

[Finansministeren.]

Den foreslåede § 16 C indeholder endvidere bestemmelser om, hvorledes fortjenesten skal opgøres i de tilfælde, hvor den skal beskattes med almindelig indkomstskat. Dette skal ske på samme måde, som hvor fortjenesten skal beskattes som særlig indkomst.

De nye bestemmelser om aktionærbeskatning skal efter forslaget have virkning fra den 1. januar 1962. Med virkning fra samme dato foreslås det at ophæve bestemmelsen i den gældende ligningslovs § 16. Efter denne bestemmelse kan spekulationsstab på værdipapirer kun fradrages i en inden for samme indkomstår indvunden spekulationsgevinst på værdipapirer. Efter den 1. januar 1962 vil det efter forslaget være uden skattemæssig betydning, om aktier er erhvervet i spekulationshensigt. Der vil derfor ikke længere opstå spørgsmål om at fradrage spekulationsstab på aktier. Begrænsningen af fradragsretten for spekulationsstab ville derfor alene få betydning for tab på obligationer og lignende værdipapirer, og der er næppe tilstrækkelig grund til at opretholde særlige bestemmelser om disse spekulationsstab.

Lovforslaget om ændring i loven om særlig indkomstskat m. v. indeholder hovedsagelig bestemmelser, der udbyrder og supplerer de allerede gennemførte regler. Om disse bestemmelser, der til dels må ses i sammenhæng med reglerne om aktionærbeskatning i ligningslovforslaget, skal jeg tillade mig at henvise til lovforslagets bemærkninger.

Med hensyn til aktionærbeskatningen indeholder lovforslaget dog et par ændringer af lidt større betydning. Om disse ændringer skal jeg fremsætte nogle få bemærkninger.

Efter de regler, der gennemførtes sidste sommer, skal aktieselskaber ikke beskattes af fortjeneste ved salg af aktier eller ved likvidation af aktieselskaber. Til gengæld kan et aktieselskab ikke fradrage tab på aktier ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Begrundelsen for denne ordning må søges i det oprindelige forslag til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. Efter dette skulle aktieselskaber ikke svare skat af udbytte fra andre selskaber, og det var derfor naturligt også at fritage dem for beskatning af likvidationsprovenu og for-

tjeneste ved salg af aktier. Under behandlingen af forslaget til selskabsskattelov udgik bestemmelsen om udbyttefritagelse imidlertid. Herefter er det vanskeligt at begrunde, at aktieselskaber skal stilles anderledes end andre skatteydere, der skal beskattes af fortjeneste på aktier og har adgang til at fradrage tab på sådanne værdipapirer. Særreglen for aktieselskaber i § 3, stk. 2, foreslås derfor ophævet.

Den anden ændring, jeg skal omtale, vedrører opgørelsen af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, der ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej. Det drejer sig om aktier, der er erhvervet før den 1. januar 1962, og som den skattepligtige har ejet i mindre end to år på det tidspunkt, da han sælger af sin aktiebeholdning. Efter forslaget skal sådanne aktier altid betragtes som anskaffet til den formueskattemæssige værdi pr. 1. januar 1962, såfremt denne værdi er højere end den faktiske anskaffelsessum. Det betyder, at fortjenesten vil blive opgjort efter regler, der er enklere og lidt lempeligere end de gældende.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de to lovforslag til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1961-62 og forslag til lov om forhøjelse af tobaksafgifter.*

Forslaget til udskrivningslov er opbygget på samme måde som udskrivningsloven for skatteåret 1960-61. Det indeholder således bl. a. de skalaer, hvorefter indkomst- og formueskatten til staten skal beregnes for personer, reglerne om det skattefri fradrag for merindtægt samt bestemmelserne om børnetilskud.

Også i år foreslås der lempelse i de skalaer, hvorefter indkomstskatten af personer skal beregnes. Lettelserne sker dels ved en forhøjelse af de skattefri mindstebeløb, dels ved en omlægning af skattesatserne.

De skattefri mindstebeløb for forsørgere foreslås forhøjet med 300 kr. til 5 800 kr. Samtidig foreslås det første trin i skalaen for disse skatteydere udvidet. Efter den gældende udskrivningslov omfatter dette trin, det såkaldte proportionalskattetrin,

[Finansministeren.]

hvor indkomsten beskattes med 24 pct., skalaindkomsten op til 12 000 kr. Efter forslaget kommer det til at omfatte al skalaindkomst op til 18 000 kr. Dette betyder, at alle forsørgere med en samlet indkomst på indtil ca. 25 000 kr. vil blive beskattet til staten med en ensartet procent på 24. Endvidere er der foretaget visse ændringer i den øvrige del af skalaen. Herefter vil forsørgere med skalaindkomst under 50 000 kr. komme til at svare lavere skat end efter den gældende skala. Nedsættelserne vil ved skalaindkomst på 20 000 kr. nå op på ca. 600 kr. For skalaindkomst over 20 000 kr. aftager nedsættelserne, efterhånden som indtægten forøges, og for skalaindkomst over 50 000 kr. vil skatten blive praktisk taget uforandret.

For ikke-forsørgere foreslås det skattefri mindstebeløb forøget med 200 kr. til 3 000 kr. Også skattesatserne for ikke-forsørgere foreslås ændret. Bl. a. udvides det indkomsttrin, der beskattes med 24 pct., således at det kommer til at omfatte den skalaindkomst, der ligger mellem 8 000 kr. og 14 000 kr. Skattelettelsen for ikke-forsørgere udgør indtil 240 kr. For skalaindkomst over 22 000 kr. bliver skatten den samme som efter den gældende skala.

De her foreslåede ændringer vil sammen med de ændringer i indkomstskatten til kommunen, der tidligere er foreslået af den højtærede indenrigsminister, bevirke, at proportionalitetsprincippet vil få en langt større plads i dansk beskatning, end tilfældet før har været. Et betydeligt større antal skatteydere end før vil således nu til stat og kommune blive beskattet af deres indkomst efter proportionalitetsprincippet. Følgen vil blive, at de problemer, vi så ofte har diskuteret under betegnelsen sær- eller sambeskatning, nu til dels står foran deres løsning.

De foreslåede lettelser i skalaerne vil bevirke, at udskrivningen af statsindkomstskat nedsættes med næsten 200 mill. kr.

Efter forslaget vil kun ca. 150 000 skatteydere — mod ca. 550 000 efter de gældende regler — få deres statsindkomstskat beregnet med mere end 24 pct. Det store flertal af statskatteydere — nemlig ca. 1,4 millioner — vil herefter ikke komme til at

svare mere end 24 pct. i statsskat af merindtægt.

Ændringen i skatteskalaerne vil medføre, at trangen til at lette beskatningen af merindtægt ved at give et særligt fradrag ved skatteberegningen bliver mindre end tidligere. Det foreslås derfor, at merindtægtsfradraget, som hidtil har andraget 30 pct. af merindtægten, fremtidig som hovedregel kun skal beregnes med 20 pct. Det hidtidige merindtægtsfradrag på 30 pct. foreslås dog bevaret for forsørgere med skattepligtige indkomster over 25 000 kr. og for ikke-forsørgere med skattepligtige indkomster over 18 000 kr.

Den vigtigste begrundelse for 30 pct.s fradraget er virkningerne af den progressive skala. Da den progressive skala nu for et stort antal skatteyders vedkommende er afløst af en proportional skala, er der ikke længere samme begrundelse som før for at opretholde fradrag for merindkomst. Den i år foretagne reduktion af fradraget for merindkomst må derfor betragtes som et første skridt i retning af en afvikling eller betydelig reduktion af dette særlige fradrag.

Forslagets afsnit om overordentlige aktieselskabsskatter samt om beskatningen af kooperative virksomheder og selvejende institutioner er uændret fra sidste år. Det er imidlertid sidste gang, disse regler skal finde anvendelse. Den selskabsskattelov, som gennemførtes sidste sommer, træder jo i kraft fra og med skatteåret 1962-63.

Formueskatten foreslås lempet for formuer under 200 000 kr., bl. a. således at formuer på indtil 90 000 kr. bliver helt skattefri. Den nuværende skattefri formuegrænse er 60 000 kr. Lettelsen i formueskatten vil i nogen grad afbøde de formueskattemæssige virkninger af stigningerne i ejendomsværdierne ved 12. almindelige vurdering. Ændringerne af formueskatteskalaen vil bevirke, at den samlede udskrivning af formueskat bliver ca. 15 mill. kr. lavere end efter den gældende skala.

Forslaget indeholder væsentlige ændringer vedrørende børnetilskuddene. Hidtil har skatteydere med børn under 18 år fået børnefradrag ved beregningen af såvel statskatten som kommuneskatten. Disse fradrag bevirker som følge af progressionen, at skattelettelsen for børn bliver større, jo

[Finansministeren.]

højere indkomsten er. Herudover har skattepligtige med skala-indkomster under 16 000 kr. fået særlige børnetilskud, der er større, jo lavere indkomsten er. Tilskuddene er desuden gradueret efter, hvor i landet den skattepligtige bor. De højeste tilskudsbeløb andrager 230 kr. pr. barn. Under behandlingen af forslaget til ligningslov for skatteåret 1962-63 opnåedes der enighed om at afskaffe børnefradragene ved statskattens beregning, og ifølge det forslag til ændring af kommuneskatteloven, som den højtærede indenrigsminister har fremsat her i tinget den 1. februar 1961, skal børnefradragene bortfalde også ved beregningen af kommuneskatten. Disse ændringer har til forudsætning, at de nuværende børnetilskud afløses af tilskudsbeløb, hvis størrelse ikke er afhængig af skatteyderens indkomstforhold. Forslaget er udformet i overensstemmelse med denne forudsætning, og samtidig har man benyttet lejligheden til at foreslå, at tilskuddenes størrelse ikke længere skal afhænge af, hvor i landet skatteyderen bor.

Ved fastsættelse af de ny børnetilskud må der tages hensyn til, at børnefradragenes bortfald forøger skala-indkomsterne. Dette vil medføre, at statsindkomstskatten for skatteydere med børn sættes i vejret eller nedsættes mindre end for andre skatteydere. Som følge af skattefradagsreglen vil disse forskydninger gennemgående blive større det første år end de følgende år. For kommuneskattens vedkommende vil børnefradragenes bortfald medføre en udvidelse af de enkelte kommuners beskatningsgrundlag. Dette vil ganske vist bevirke, at de kommunale skattesatser — under i øvrigt uforandrede udskrivningsforhold — nedsættes; men nettoresultatet vil blive, at den lettelse af kommuneskatten, der hidtil er givet skatteydere med børn, fremtidig vil blive fordelt mellem samtlige kommuneskatteydere, således at skatteydere uden børn får skattelettelse, medens kommuneskatten som helhed forhøjes for skatteydere med børn. Størrelsen af disse skatteforhøjelser vil variere fra kommune til kommune, dels fordi kommunale skattesatser er forskellige, dels fordi nogle kommuner hidtil har givet større børnefradrag end andre kommuner.

Under det hidtidige beskatningssystem

med kombinationen af indtægtsbestemte børnetilskud og børnefradrag i indkomsten har den samlede skattelettelse pr. barn været forskellig på de forskellige indkomstrin.

Det vil derfor ikke være muligt at opnå samme skattelettelse pr. barn som hidtil for alle skatteydere, når man som foreslået går over til børnetilskud, der skal gives med samme beløb over hele landet, uanset størrelsen af skatteyderens indkomst.

Under hensyn til de foran omtalte forhold udgør de foreslåede børnetilskud 400 kr. for hvert af de første tre børn, 450 kr. for det fjerde og 500 kr. for det femte og hvert følgende. Udgifterne til disse børnetilskud er for skatteåret 1962-63 anslået til ca. 545 mill. kr. Det er ca. 145 mill. kr. mere, end staten indvinder ved bortfaldet af de hidtidige børnefradrag og børnetilskud. Denne merudgift skyldes bl. a. ønsket om i videst muligt omfang at afbøde virkningerne af, at også de børnefradrag, der er givet ved kommuneskattens beregning, foreslås afskaffet.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på enkeltheder i lovforslaget. Herom skal jeg henvise til forslaget og bemærkningerne til dette. Der er dog en enkelt bestemmelse, som jeg gerne vil henlede opmærksomheden på. Det er forslaget om at give ekstra børnetilskud på 200 kr. pr. barn til skatteydere, der ikke sambeskattes med en ægtefælle. Det er tanken, at denne forhøjelse skal træde i stedet for den ordning, vi hidtil har haft, hvorefter der ved socialministeriets foranstaltning udbetales enlige mødre 100 kr. pr. halvår uanset børneantallet. Denne ydelse er ligesom de nuværende børnetilskud indført for at afløse visse af krigs- og efterkrigstidens rabatordninger.

Jeg skal herefter omtale det andet lovforslag, forslaget til lov om forhøjelse af tobaksafgifter. Der stilles heri forslag om forhøjelse af afgifterne af cigaretter, røgtobak, cigarillos, cerutter og den del af cigarerne, der er stykbeskattet. De foreslåede forhøjelser er for cigaretter 1½ øre pr. stk., for røgtobak 5 kr. pr. kg, for cigarillos omkring 1½ øre pr. stk. og endelig for cerutter og de nævnte cigarer 1 øre pr. stk.

Der er ikke i forbindelse med afgiftsforhøjelserne for cigaretter og røgtobak i for-

[Finansministeren.]

slaget levnet nogen plads til avanceforøgelse for disse varer.

Til slut skal jeg fremsætte nogle bemærkninger om de statsfinansielle virkninger af de to lovforslag.

De nu foreslåede ændringer i udskrivningsreglerne for indkomst- og formueskatten til staten samt bortfaldet af tillægsskatten for unge ikke-forsørgere vil betyde, at statskatten vil indbringe i alt ca. 175 mill. kr. mindre, end hvis man opretholdt de gældende udskrivningsregler. Hertil kommer, at de ny børnetilskud betyder en merudgift, der dog delvis opvejes af børnefradragenes bortfald og ophævelse af det særlige tilskud til enlige mødre. Nettoresultatet heraf bliver et minus for statskassen på ca. 135 mill. kr.

Tilsammen betyder ændringerne i udskrivningsreglerne og børnetilskudsordningen, at statsskatterne efter fradrag af udgifterne til børnetilskud vil indbringe ca. 310 mill. kr. mindre, end dersom de for skatteåret 1960-61 gældende regler opretholdes uændret. Stigningen i indkomster og formuer fra skatteåret 1960-61 til skatteåret 1961-62 vil imidlertid bevirke, at indkomst- og formueskatten til staten efter fradrag af børnetilskud vil indbringe omtrent samme beløb i begge skatteårene.

Ved bedømmelsen af de foreslåede lettelser i udskrivningsreglerne må det endvidere tages i betragtning, at der er åbnet mulighed for lettelser i den kommunale beskatning. Dette er sket ved, at staten i forbindelse med omlægningen af den amtskommunale beskatning har forøget tilskuddene til kommunerne. Det drejer sig om en merudgift for statskassen på ca. 90 mill. kr.

Som allerede nævnt vil de foreslåede lettelser i indkomst og formueskatterne samt forøgelsen af udgiften til børnetilskud andrage i alt ca. 310 mill. kr. Lægger man hertil forøgelsen af tilskuddene til kommunale skattelettelser på ca. 90 mill. kr., bliver det samlede beløb ca. 400 mill. kr.

En skattelettelse af denne størrelsesorden vil efter regeringens opfattelse ikke være økonomisk forsvarlig i øjeblikket. Dette er baggrunden for den foreslåede forhøjelse af tobaksafgifterne, der vil indbringe ca. 100 mill. kr. Man har inden for regeringen både anset det for så ønskeligt, at der foretages visse lempelser i den gældende indkomst-

beskatning, herunder såvel at der indføres rimeligt store børnetilskud, som at proportionalskatten straks føres op til de 18 000 kr. for forsørgere, og at der fortsat føres en forsvarlig økonomisk politik, at man — skønt ugerne — foreslår cigaretafgiften forhøjet. Medvirkende til beslutningen om netop at forhøje denne afgift har det været, at cigaretforbruget i de senere år har vist stærk stigning.

Ved en gennemførelse af de her nævnte forslag vil overskuddet på statens drifts- og anlægsbudget for det kommende finansår formentlig kunne holdes på samme niveau som i indeværende finansår.

Idet jeg særlig understreger betydningen af en hurtig gennemførelse af forslaget om forhøjelse af tobaksafgifterne, skal jeg anbefale de to lovforslag til hurtig og velvillig behandling i det høje folketing.

Socialministeren (Bomholt): Jeg har her ved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om udvidet adgang til pension og hjælp).

Ved loven om pension og hjælp til enker m. fl., der trådte i kraft den 1. april 1959, blev der indført en pensionsordning, der giver enker ret til at få pension, når de opfylder visse nærmere angivne aldersmæssige og økonomiske betingelser.

Der var tale om en lovgivning vedrørende et nyt område inden for sociallovgivningen her i landet, og der blev derfor i enkepensionsloven indsat en bestemmelse om, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1962-63. Imidlertid har regeringen fundet det påkrævet allerede nu at stille forslag om forskellige ændringer i loven, navnlig med hensyn til betingelserne for at modtage enkepension. Efter de gældende regler i enkepensionslovens § 1, stk. 1, er det en betingelse for at få enkepension, når enken ikke ved ægtefællens død har forsørgelsespligt over for flere børn, at vedkommende kvinde er blevet enke efter det fyldte 55. år. Der har dog vist sig at være behov for at få gennemført visse lempelser i adgangen til pension for de her omhandlede enker. Kvinder, der bliver enker i en vis højere alder, har jo i vidt omfang ikke de samme muligheder for at opnå varigt og vellønnet arbejde, som tilfældet er for